

AZ ÚJÍTÓMOZGALMI FEGYELEMRŐL

Sokan és sokszor megállapították már előttünk, hogy az újítómozgalom, a dolgozók kezdeményezése a szocializmus építésének egyik legerősebb fegyvere. Hatalmas eszköz a termelékenység emelésére, az önköltség csökkentésére, a takarékoság fokozására, a munkalendület és a munkakedv növelésére, a szakmai tudás és az öntudat fejlesztésére. Nem teheti senki vitássá, hogy az újítómozgalom eddig is komoly eredményeket ért el. Elégé reális és óvatos utókalkuláció mutatta ki, hogy 1953. évben az újítások által elért gazdasági eredmény meghaladja az 1230 millió forintot. Hogy ez mennyit jelent a népgazdaságnak, azt elmondanunk itt fölösleges. De ha ez így van — és nem lehet másképpen, mert a számok nem hazúdnak — miért becsülik le nagyon sokan az újítómozgalmat, miért viselkednek bizalmatlanul az újítókkal és az újításokkal szemben, miért nézik le az újításokkal foglalkozó dolgozókat? Miért nincs nagyobb, megérdemelt becsületünk? Miért nem fektetnek felsőbb vezetőink, párt- és szakszervezeti funkcionáriusaink nagyobb súlyt az újítómozgalom fejlesztésére? Miért fedledeznek meg gyakran nyilvános beszámolóikban az újítómozgalom jelentőségéről és eredményeiről? Mind ezeknek az okát — véleményünk szerint — az újítási fegyelem lazaságában lehet megtalálni.

Az újítási fegyelem nem valami különös fajta a fegyelemnek. Nem új kategória. Az újítási fegyelem egy a pártfegyelemmel, az állami fegyelemmel, a munkafegyelemmel. A Magyar Dolgozók Pártja módosított szervezeti szabályzatának tervezete tömören és félreérthetetlenül összefoglalja, mihez kell tartania magát a párttagnak a munkában, a közösségben. E szerint a párttag kötelessége, hogy „*élenjárjon a termelésben, példát mutasson a munkafegyelmében és az állampolgári kötelességek teljesítésében. Védje és szilárdítsa a szocialista tulajdont, őrködjék a népi demokratikus állam törvényei és fegyelme felett. Harcoljon minden erejével a párt, a dolgozó nép, a haza ügyéért, a Magyar Népköztársaság felvirágoztatásáért*”; „... Szakadatlanul küzdjön a dolgozók jogos igényeinek és szükségleteinek kielégítéséért...”. Ezek a követelmények nemcsak a párttagokkal szemben állanak fenn. Minden dolgozónak, legyen az párttag, tagjelölt vagy pártonkívüli, így kell élnie, így kell dolgoznia, mert csak ilyen szemlélettel, ilyen magatartással lehet megbecsült tagja annak a társadalomnak, amely az új, szabad, szocialista hazát építi.

Ezekután nézzük meg, mi a helyzet ebben a vonatkozásban az újítómozgalom területén. A Ludas Matyi 1954. május 6-i számában „*Így járatták le az újítómozgalmat*” című bírálatával éles fényt vet az újítási fegyelem egyik lazaságára. Elmondja, hogy a Zalaegerszegi és a Szegedi Ruhagyárban az úgynevezett ötletnapon milyen nevenséges, komolytalan javaslatokat díjaztak 100—500 forinttal. Bírálatát így fejezi be: „*Értelmetlen: hogy merészelik így pocskolni az állam pénzét és ilyen felelőtlenül lejártni az újítómozgalmat*”. Vajjon azok, akik egy ilyen ötletnapon díjazás reményében azt javasolják, hogy a WC-re feliratot tegyenek és azok, akik ezért díjat állapítanak meg és fizetnek ki, nem vétene-e súlyosan a fegyelem ellen? Bizony, ezek aligha védik és szilárdítják a szocialista tulajdont, aligha harcolnak a dolgozó nép ügyéért, aligha mutatnak példát a munkafegyelmében. Az ilyen magatartás a becsületes dolgozóknak visszatetszést szül és megingatja az újítómozgalom komolyságába vetett bizalmukat.

Az ilyen esetek nem szörványosak. Nem állapítható meg pontosan, de feltehető, hogy ilyen címen jelentős összegek úsznak el abból a hatalmas összegből, amit

kormányzatunk az újítások és találmányok kísérletezésére biztosít állami szerveinknek, vállalatainknak. A 14/1953. (VII. 31.) MT sz. rendelet 18. §-a szerint ugyanis az újítási javaslatok kísérletezésére és megvalósítására a teljes beralap 0,5 százalékát kitevő összeget lehet felhasználni. Miután az említett MT rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 2200—20/1953. (Tg. É. VIII. 5.) sz. OT utasítás 32. §. (8) bekezdése lehetővé teszi, hogy az említett költségkeretet a tapasztalatcserével, az újítómozgalom fejlesztésével kapcsolatos költségek (újítókörök fenntartási költségei, szaklapok beszerzési költségei, ötletnap jutalmak, újítási előadók versenyének jutalmazása, stb.) fedezésére használják fel, lelkiismeretlen, fegyelmezetlen emberek visszaélnék ezzel a lehetőséggel és csalárd módon szórják szét és tékozzolják a szocialista tulajdont. Véleményünk szerint az ilyen pénzek kifizetése és felvétele igenis fegyelemsértés, sőt csalás. Az ilyen emberek a becsületes dolgozók meg fogják bélyegezni és elvezik a kedvüket további „korszakalkotó ötleteik” elterjesztésétől, vagy ilyenek jutalmazásától.

Van azonban más hiba is. Az újítószervek egynemelyike retteg a komolyabb, nagyobb volumenű újítások és találmányok elbírálásától. Nem meri a felelősséget vállalni. Elkezdődik a labdázás, a felelősség áthárítása más szervekre. Mint a vödörláncon, fut át a javaslat egyik kézből a másikba. Telnek a hetek, hónapok, nem egy esetben az évek, változnak az emberek, nő az „akta”, csak a javaslat sorsában nem áll be változás. A népgazdaság pedig milliókkal károsodik az újítás bevezetésének elmaradása miatt. Vajjon ezek az úgynevezett ügyintézők teljesítik-e azokat a kötelességeiket, amelyekről fentebb szoltunk? Bizony ezek a bürokráták — akármennyire is fedezik magukat paragrafusokkal, — vétene az újítási fegyelem ellen, azokkal együtt, akik ezt elnézik, akiknek kötelességük lenne harcolni az ilyen hibák kiküszöbölése ellen, akár hivatalból, akár társadalmi úton. Ugyanekkor az újítási szervek nagy tömegben intéznek el „aktákat” és azok nyomán számtalan értéktelen újítást díjaznak.

Egyáltalán nem fedledeznék meg Lenin elvtárs híres tételéről, hogy az apró dolgokkal is lelkiismeretesen kell foglalkozni, mert azokból lesz a sok, a hatalmas. De Lenin elvtárs itt nem a látszatra, a kitalált értékekre gondolt, hanem a reális, megfogható, anyagi értékekre. Az 1953. évben benyújtott több mint 450 000 javaslat között számtalan értéktelen javaslat van. Sőt! Valószínű, hogy a bevezetett és díjazott 192.000 újítási javaslat között szép számmal vannak olyan „protekciónált, összejátszással elbírált javaslatok, amelyeket a „Szabad Nép” április 4-i számában ismertetett a Budapesti Városi Tanács Lakásgazdálkodási Igazgatósága két „újítójának” zászlókarbantartási ügyével kapcsolatban. Amellett ezek az „újítók” alighanem olyan javaslatot nyújtottak be, amelynek előterjesztése a javaslattevőknek teljes mértékben munkakörükből folyó kötelességük volt. Az ilyen javaslat pedig a már említett MT rendelet 1. §. (3) bek. b) pontja szerint nem tekinthető újításnak.

Ez a fegyelmezetlenség rendkívül nagy kárt okoz a népgazdaságnak, nemcsak az elpocskolt forintok révén, hanem az újítómozgalom lejáratása miatt is. Sok becsületes újítónak veszik el a bürokráták és a szélhámosok a kedvét az újítástól, sok értékes újítás pedig sohasem kerül felszínre. Minden becsületes dolgozónak, minden gazdasági káderünknek, a termelés parancsnokainak harcolniuk kell az ilyenirányú bürok-

ratizmus és a visszaélések ellen. De kötelességük feltárni a mulasztásokat is és kötelességük figyelmeztetni jóindulatú, de nem eléggé képzett dolgozóitársaikat esetleges tévedéseikre, végül kötelességük harcolni minden egészséges kezdeményezés megvalósításáért.

Malenkov elvtárs, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának április 26-i ülésén tartott nagy beszédében többek között ezeket mondta: „Lenin a szovjet társadalom elvileg új tartalmú munkafegyelmére gondolt, amikor „az önállóság és kezdeményezőkészség” fegyelméről beszélt. Lenin nagy eszméit fényesen tükrözi az újítók, a termelésben élenjárók mozgalma. Kétségtelen, hogy dicső kezdeményezőinknek a munkatermelékenység mindenoldalú emelése terén elért sikereiből újabb ezrek és ezrek fognak tanulni s az újítók és a termelésben

élenjárók sorai napról napra gyarapodnak majd. Ez egész gazdaságunk további fellendülésének egyik hatalmas forrása.” Fogadjuk meg hazánk felvirágoztatásáért küzdő pártunk III. Kongresszusának tiszteletére, hogy a magyar újítómozgalmat megtisztítjuk a parazitáktól és a bürokrataktól — és olyan színvonalra emeljük, amely maradéktalanul szolgálja gazdasági fejlődésünk nagy ügyét. Ha ezt a felajánlásunkat teljesítjük — és nem vitás, hogy becsületes munkával, példaadással, a hibák elleni harccal könnyen teljesíthetjük — az újítómozgalom iránti bizalom helyreáll és párt-, szakszervezeti, valamint állami vezetőink a népgazdaság fejlesztésében biztosítják az újítómozgalomnak azt a helyet, azt a megbecsülést, amelyet a szocializmus építésében megérdemel.

★ Újítók a kongresszusi verseny napjaiban ★

Újítási hónap a vasútnál

A pártkongresszus tiszteletére újítási hónapot szerveztek a MÁV-nál. Az újítási hónap megtartásához osztatlan lelkesedéssel csatlakozott valamennyi szakszolgálat újítási előadója. Minden eddig felülmúló versenymozgalom bontakozott ki. Az újítási hónap versenypontjai azt a célt szolgálták, hogy újításokkal lehetőség nyíljon az első negyedévi tervteljesítésben mutatkozó lemaradás behozására.

További fontos célkitűzése volt a versenynek az is, hogy az újítási hónap alatt és azt megelőzően benyújtott javaslatok közül minél több legyen elfogadható. A versenypontok értelmében az újítási előadóknak törekedniük kellett arra is, hogy a dolgozók nagyarányú kezdeményezéseit, tehát a nagyszámú újítási javaslatot lehetőség szerint még az újítási hónapban elbíraltassák és elintézetlen, hátralékos javaslat ne maradjon. Számszerűen az eredmények a következők: benyújtottak összesen 4391, elfogadtak 1070 javaslatot, a várható évi megtakarítás 10 107 205.— forint. E kiváló eredmények eléréséhez nagymértékben járultak hozzá az igazgatóságok, a felügyeletük alá tartozó külszolgálatokkal együtt. Különösen elismerésre méltó a budapesti és pécsi igazgatóságok eredménye. Nemcsak felzárkóztak a legjobban dolgozó szombathelyi és miskolci igazgatóságokhoz, de azokat bizonyos vonatkozásban túl is szárnyalták. Jó munkát végeztek a szegedi és debreceni igazgatóságok is, ahol különösen az elfogadott javaslatok számaránya jó. A külszolgálatok közül dicséret illeti Dombóvár és Ferencváros pályafenntartási főnöksége, Cinkota vontatás, Sátorajjújhely, Békéscsaba, Győr fűtőházfőnökségek, Hódmezővásárhely, Budapest Nyugati- és Keleti pályaudvarok újítási előadói, akik az újítási hónap alatt többszáz százalékkal haladták túl a szolgálati helyükre megállapított újítási irányszámokat.

Az elfogadott javaslatok között számos olyan újítás van, amely jelentős megtakarítást eredményez a népgazdaság számára, vagy a dolgo-

zókról való fokozott gondoskodást biztosítja. Ilyen javaslat többek között Börcsök András és Simoncsics József újítási javaslata, amely a Hármán Kató fűtőháznál folyamatban lévő öltöző és mosdó építésével kapcsolatos. A javaslat lényege, hogy a mozdonyelőfűtő kazánból távvezetékkel vihető a gőz a fürdőhelyiség fűtéséhez. A megtakarítás abból származik, hogy nem kell új kazánépítést és berendezést létesíteni, amelynek költsége 380 000 forint lenne.

Az elért eredmények mellett nem szabad azonban a hiányosságokról sem megfeledkezni. Ilyen hiányosságnak számít az, hogy egyes szolgálati helyeken a szakvonalai vezetőség még mindig nem értékeli kellőképpen az újítómozgalomban rejlő szinte kiaknázhatatlan lehetőségeket. További hiányosságok, hogy az újítók nem kapják meg javaslataik kidolgozásához és a kísérleti darabok elkészítéséhez azt a segítséget, amit a minisztertanácsi rendelet értelmében részükre biztosítani kellene. Erre hivatkozott Szabó elvtárs is, a Landler Jenő JJ. ÜV-ben megtartott társadalmi bírálaton, amikor előadta, hogy közel hat hónapig sajátmagának kellett szaladgálnia, amíg a javaslatához szükséges szerszám elkészült. Meg kell javítani a szakszervezeti újítási- és észszerűsítési bizottságoknak az újítómozgalomhoz való viszonyát is.

Összefoglalva az újító hónap eredményeit, megállapítható, hogy a MÁV újítómozgalma méltóképpen készült fel a III. Pártkongresszus megünneplésére és számos értékes javaslattal segítette népgazdaságunkat, a MÁV-ot a küszöbönálló nagy feladatok eredményes lebonyolításában.

Tervteljesítés újításokkal

A pécsi Sopiania Gépgyár nem tartozik a „nagy” gyárak közé, Pécs egyik kis utcájában szerényen húzódik meg. De a gyárban lendületesen folyik a munka a kongresszusi verseny napjaiban. A mezőgazdaság fokozott fejlesztésének programjába bekapcsolódva ebben az évben meg-

kezdtek a szecska- és kukoricamorzsolók gyártását. A mezőgazdasági kisgépek az alkatrészek öntésétől az összeszerelésig a gyárban készülnek. Az üzem dolgozóinak jó munkáját bizonyítja, hogy havi terveiket rendszeresen túlteljesítik és eddig már többszáz mezőgazdasági kisgépet gyártottak terven felül.

Nemcsak a termelésben, hanem az újítómozgalomban is jó eredményeket érnek el. A kislétszámú gyárban ebben az évben május közepéig mintegy 130 újítási javaslatot nyújtottak be. A bevezetett újításokkal pedig mintegy 50 ezer forintot takarítottak meg.

Egresi Imre esztergályos, aki áprilisban normáját 176 százalékra teljesítette, már a nyolcadik újítási javaslatát nyújtotta be. Richter János a szecska- és kukoricamorzsolók gépekhez tartozó láncszemek sorjázásánál újított. Addig ugyanis a láncszemeket kézzel kellett forgatni. Most egy prérsszám segítségével egy fogásra végezhető el a munka. Az Ad-6 típusú szecska- és kukoricamorzsolók alsó és felső etető hengerének átalakításával munkabérben és anyagban több ezer forint megtakarítást értek el.

„Kongresszusi minőségben”

Minden szakmára kiterjedően szervezte meg az OKISZ a kisipari szövetkezetek kongresszusi munkáját. Több szakmában új sztahanovista és újítókörök keletkeztek, ezeken belül számtalan ötlet, újítás és felajánlás jött létre. A kongresszusi felajánlásokkal kapcsolatban bejelentett, elfogadott, ma már jórészt gyártás alatt álló számtalan újítás közül csak néhányat sorolunk fel.

Köztük országos jelentőségű a tömeggyártásban előállítható, hulladéklemezéből készült, műszakilag tökéletes új radiátor. Ilyen az infravörös hullámmal dolgozó új hajszárító, amelynek három jelentős előnye: a lényegesen kisebb áramfogyasztás, a hajszárítás idejének csökkentése, s ezzel a női fodrászüzemek munkakapacitásának többszörös felemelése. Idő- és munkamegtakarításon felül lényeges minőségjavítást jelent az Elek-féle cipőfoltozási újítás. Lényegileg a Szovjetunióból átvett auto-